
Zittingsdocument

B9-0165/2024

8.3.2024

ONTWERPRESOLUTIE

naar aanleiding van een verklaring van de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid

ingediend overeenkomstig artikel 132, lid 2, van het Reglement

over nauwere banden tussen de EU en Armenië en de noodzaak van een vredesovereenkomst tussen Azerbeidzjan en Armenië (2024/2580(RSP))

Andrey Kovatchev, Željana Zovko, Michael Gahler, Rasa Juknevičienė, Andrius Kubilius, Isabel Wiseler-Lima, François-Xavier Bellamy, Anja Haga, Miriam Lexmann, Lukas Mandl, Sara Skytvedal, Michaela Šojdrotová, Tom Vandenkendelaere, Tomáš Zdechovský
namens de PPE-Fractie

B9-0165/2024

Resolutie van het Europees Parlement over nauwere banden tussen de EU en Armenië en de noodzaak van een vredesovereenkomst tussen Azerbeidzjan en Armenië (2024/2580(RSP))

Het Europees Parlement,

- gezien zijn eerdere resoluties over Armenië, Azerbeidzjan en de situatie in Nagorno-Karabach,
  - gezien het Handvest van de Verenigde Naties, de Slotakte van Helsinki en de Verklaring van Alma-Ata van 21 december 1991,
  - gezien de brede en versterkte partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Armenië, anderzijds (CEPA)¹, die volledig in werking is getreden op 1 maart 2021,
  - gezien de toespraak van de Armeense premier Nikol Pasjinjan tot de plenaire vergadering van het Europees Parlement op 17 oktober 2023,
  - gezien de conclusies van de tweede politieke en veiligheidsdialoog op hoog niveau tussen de EU en Armenië van 15 november 2023,
  - gezien het feit dat Armenië op 1 februari 2024 partij is geworden bij het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof (ICC),
  - gezien het verslag over de uitvoering van het partnerschap met Armenië van 12 februari 2024,
  - gezien de vijfde vergadering van de Partnerschapsraad EU-Armenië van 13 februari 2024,
  - gezien artikel 132, lid 2, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat Nikol Pasjinjan, premier van Armenië, op 17 oktober 2023 in zijn toespraak tot het Europees Parlement heeft opgeroepen tot gezamenlijke inspanningen om de betrekkingen tussen de EU en Armenië verder te versterken en heeft benadrukt dat de Republiek Armenië klaar is om nader bij de Europese Unie te komen, mits de Europese Unie dit mogelijk acht;
- B. overwegende dat de Europese Raad van 26 en 27 oktober de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en de Commissie heeft verzocht opties voor te stellen om de betrekkingen tussen de EU en Armenië in al hun dimensies zo goed mogelijk te versterken; overwegende dat de Raad Buitenlandse Zaken op 13 november 2023 groen licht heeft gegeven voor het vaststellen van verdere steunmaatregelen; overwegende dat een gezamenlijke onderzoeksmissie van de

---

¹ [PB L 23 van 26.1.2018, blz. 4.](#)

Europese Dienst voor extern optreden en de Commissie naar Armenië in de week van 27 november 2023 de gedeelde ambitie van beide partijen heeft bevestigd om de samenwerking, met inbegrip van nauwere samenwerking op nieuwe gebieden zoals veiligheid en defensie, te versterken en de sectorale samenwerking te intensiveren;

- C. overwegende dat de betrekkingen tussen de EU en Armenië gebaseerd zijn op gemeenschappelijke waarden zoals democratie, de rechtsstaat, mensenrechten en fundamentele vrijheden, regionale samenwerking en een actieve betrokkenheid in het kader van het Oostelijk Partnerschap om bij te dragen tot regionale samenwerking en stabiliteit;
- D. overwegende dat Armenië na de fluwelen revolutie van 2018 gestaag hervormingen heeft doorgevoerd ter versterking van de democratie, het rechtsstelsel en instellingen voor corruptiebestrijding;
- E. overwegende dat Armenië onder de leiding van premier Nikol Pasjinjan heeft gereageerd op zijn onstabiele veiligheidssituatie, zijn militaire achterstand ten opzichte van Azerbeidzjan en de onbetrouwbare alliantie met Rusland door zijn lidmaatschap van de Verdragsorganisatie voor Collectieve Veiligheid (CSTO) te bevrozen, met als doel voor zijn veiligheid minder afhankelijk te worden van de Russische Federatie en nieuwe spelers in zijn veiligheidsmix op te nemen, bijvoorbeeld door meer militaire samenwerking met Frankrijk, Griekenland en andere EU-lidstaten;
- F. overwegende dat de Russische Federatie erop uit is de democratische reputatie van Armenië te ondermijnen, chaos te veroorzaken en het land met desinformatiecampagnes te destabiliseren, en dat zij heeft geprofiteerd van de militaire zwakte van Armenië in de confrontatie met Azerbeidzjan;
- G. overwegende dat de Armeense economie nog steeds grotendeels afhankelijk is van Rusland, met name in de strategische energiesector; overwegende dat premier Nikol Pasjinjan heeft opgeroepen tot meer bijstand in het kader van het economisch en investeringsplan van de EU; overwegende dat het economisch en investeringsplan tot dusver ongeveer 500 miljoen EUR aan sectoroverschrijdende investeringen heeft opgeleverd;
- H. overwegende dat in een nieuwe partnerschapsagenda EU-Armenië, waarover tijdens de vijfde Partnerschapsraad EU-Armenië overeenstemming is bereikt, prioriteit zal uitgaan naar het versterken van de veerkracht van het land en het diversifiëren van zijn economie, het versterken van de samenwerking op het gebied van veiligheid en het opvoeren van de investeringen als sleutel voor economische samenwerking;
- I. overwegende dat Azerbeidzjan in september 2023, na een negen maanden durende blokkade van de Lachin-corridor, met geweld de controle over de resterende delen van Nagorno-Karabach heeft overgenomen; overwegende dat bijna 140 000 Armeniërs het grondgebied moesten ontvluchten, waardoor in Nagorno-Karabach vrijwel geen Armenen meer wonen, hoewel die er al eeuwen gevestigd waren; overwegende dat dit kan neerkomen op etnische zuivering; overwegende dat de niet-erkende Republiek Artsach op 1 januari 2024 ophield te bestaan, nadat de autoriteiten onder dwang overeenstemming hadden bereikt over de ontbinding ervan;

- J. overwegende dat Armenië en Azerbeidzjan rechtstreekse onderhandelingen zijn aangegaan over een mogelijke vredesovereenkomst, die een nieuw hoofdstuk in de bilaterale betrekkingen zou kunnen openen; overwegende dat er nog onenigheid bestaat over kwesties in verband met de afbakening van de grens en praktische regelingen voor de vervoersverbindingen tussen Azerbeidzjan zelf en zijn exclave Nachitsjevan;
- K. overwegende dat er zich in Nagorno-Karabach talrijke kerken, moskeeën, kruisstenen en begraafplaatsen bevinden; overwegende dat, nadat Azerbeidzjan tijdens de oorlog van 2020 opzettelijk aanzienlijke schade aan Armeens cultureel erfgoed had toegebracht, het Internationaal Gerechtshof (IGH) in zijn beschikking van 7 december 2021² heeft aangegeven dat Azerbeidzjan “alle nodige maatregelen moet nemen ter voorkoming en bestraffing van vandalisme en ontheiliging van Armeens cultureel erfgoed, met inbegrip van, maar niet beperkt tot kerken en andere gebedsplaatsen, monumenten, bezienswaardigheden, begraafplaatsen en kunstvoorwerpen”;
- L. overwegende dat de Azerbeidzjaanse leiders irredentistische verklaringen blijven afleggen met betrekking tot het soevereine grondgebied van Armenië; overwegende dat het Azerbeidzjaanse leger nog steeds ongeveer 170 km² van het soevereine grondgebied van Armenië bezet;
- M. overwegende dat de in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB) opgerichte civiele missie van de Europese Unie in Armenië (EUMA) in februari 2023 is ingezet, met een mandaat om de ontwikkelingen aan de grens tussen Armenië en Azerbeidzjan te monitoren en daarover verslag uit te brengen; overwegende dat de EUMA alleen aan de Armeense kant van de grens mag opereren, aangezien Azerbeidzjan de inzet van de missie aan zijn kant van de grens weigert;
1. erkent en is ingenomen met het feit dat de Armeense autoriteiten duidelijk te kennen hebben gegeven dat ze de betrekkingen met de Europese Unie willen versterken en er prioriteit aan wensen te geven; is van mening dat de Europese Unie positief moet reageren en deze potentiële geopolitieke verschuiving ten volle moet benutten;
  2. moedigt de Commissie en de lidstaten aan te beginnen met het opstellen van een routekaart voor een ambitieuze opwaardering van de betrekkingen van de EU met Armenië; is van mening dat de brede en versterkte partnerschapsovereenkomst in de huidige omstandigheden ontoereikend is en dat het politieke potentieel ervan niet wordt benut; is van mening dat de ervaring die voortvloeit uit de associatieovereenkomsten/diepe en brede vrijhandelsruimten met Oekraïne, Georgië en de Republiek Moldavië als een goede basis moet dienen, met name met betrekking tot een geleidelijke sectorale integratie in de interne markt, die op macro- en microschaal tastbare voordelen voor Armenië moet opleveren; is ingenomen met de nieuwe partnerschapsagenda EU-Armenië;
  3. is van mening dat Armenië overeenkomstig artikel 49 van het Verdrag betreffende de Europese Unie een Europees perspectief heeft en kan verzoeken lid te worden van de

---

² Beschikking van het Internationaal Gerechtshof van 7 december 2021 over het verzoek om voorlopige maatregelen aan te geven voor de toepassing van het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (Armenië/Azerbeidzjan).

Europese Unie, op voorwaarde dat het land de criteria van Kopenhagen en de democratische beginselen in acht neemt, de fundamentele vrijheden, de mensenrechten en de rechten van minderheden eerbiedigt, en het functioneren van de rechtsstaat garandeert; verzoekt de EU mogelijkheden te onderzoeken voor het verlenen van de status van kandidaat-lidstaat aan Armenië en in dit verband de nodige steun te verlenen;

4. onderstreept het verband tussen het proces van geleidelijke integratie van Armenië in de EU en betere vooruitzichten voor een duurzame vrede in de zuidelijke Kaukasus en voor het ontsluiten van het ontwikkelingspotentieel van de hele regio;
5. erkent dat de Russische Federatie een krachtige invloed op de Armeense economie blijft uitoefenen, waardoor Armenië kwetsbaar is voor de dreiging met sancties door de Russische Federatie om het land te straffen voor zijn onafhankelijke politieke en strategische keuzes; is van mening dat de EU bereid moet zijn Armenië snel bijstand te verlenen om de negatieve gevolgen van dergelijke onvriendelijke stappen te verzachten;
6. moedigt de Commissie en de lidstaten ten zeerste aan de gelegenheid en de dynamiek te benutten om een afzonderlijk op maat gesneden partnerschapsprogramma te ontwikkelen voor de stapsgewijze politieke en sociaal-economische integratie van Armenië in de EU, vergezeld van een speciaal actieplan met een routekaart om Armenië te helpen zijn handelsafhankelijkheid van de Russische Federatie te verminderen en de bestaande partnerschapsprioriteiten te herzien om de aanpassing van de wetgeving van Armenië aan het acquis communautaire te bespoedigen;
7. erkent dat de samenwerking tussen de EU en Armenië op het gebied van veiligheid en defensie dringend moet worden versterkt; steunt krachtig de wens van Armenië om gebruik te maken van de militaire steun die via de Europese Vredesfaciliteit wordt verleend; wijst op de toegevoegde waarde van regelmatige politieke en veiligheidsdialogen tussen de EU en Armenië als overkoepelend platform voor alle veiligheidsgerelateerde kwesties; dringt aan op de lancering van een onderzoek ter beoordeling van hybride bedreigingen, dat Armenië moet helpen de belangrijkste kwetsbaarheden in kaart te brengen en gerichte oplossingen te vinden; dringt erop aan Armenië uit te nodigen om deel te nemen aan GVDB-missies en -operaties van de EU;
8. dringt erop aan dat de EU technische bijstand verleent aan de nationale regelgevende instellingen van Armenië, met name op het gebied van de interne markt, mededinging en investeringssteun, en dat bijstand wordt verleend aan de fytosanitaire laboratoria van Armenië, zodat zij de kwaliteit van landbouwproducten die bestemd zijn voor uitvoer naar de EU, doeltreffend kunnen controleren; dringt voorts aan op de toekenning van nieuwe EU-subsidies en -leningen ter ondersteuning van de economische groei en hervormingen in Armenië, in combinatie met een verdere intensivering van het economisch en investeringsplan en de vlaggenschipinitiatieven daarvan, de bevordering van de verbinding van Armenië met de onderzeese elektriciteits- en internetkabels in de Zwarte Zee en bijstand aan het Armeense burgerluchtvaartcomité bij de invoering van de verbeteringen die nodig zijn om het land van de zwarte lijst van de EU te kunnen schrappen;
9. erkent het onbenutte potentieel van intermenselijke contacten tussen de EU en Armenië; dringt erop aan dat de vooruitgang die Armenië heeft geboekt bij de uitvoering van de

visumversoepelings- en overnameovereenkomsten, wordt erkend; is van mening dat het tijd is om met Armenië een dialoog over visumliberalisering op gang te brengen;

10. is ingenomen met het feit dat de EU en de Republiek Armenië een overeenkomst hebben gesloten die de overdracht van operationele persoonsgegevens tussen Eurojust en de bevoegde autoriteiten van Armenië in het kader van de justitiële samenwerking in strafzaken mogelijk zal maken; onderstreept dat het belangrijk is de samenwerking tussen de EU en Armenië bij de bestrijding van misdaad en terrorisme en de bescherming van de veiligheid van de Unie in wederzijds voordeel te blijven verdiepen;
11. spreekt zijn steun uit voor de activiteiten van de EUMA en onderstreept de belangrijke rol die zij speelt; dringt erop aan haar mandaat na 2025 te verlengen en het personeelsbestand ervan verder uit te breiden; herhaalt zijn teleurstelling over de weigering van Azerbeidzjan om de missie aan zijn kant van de grens te laten opereren;
12. onderstreept dat de EU bereid moet zijn sancties op te leggen aan personen en entiteiten die de soevereiniteit, onafhankelijkheid en territoriale integriteit van Armenië bedreigen indien er militaire operaties van de Azerbeidzjaanse strijdkrachten tegen het soevereine grondgebied van Armenië plaatsvinden;
13. verzoekt de Azerbeidzjaanse autoriteiten de Armeense bevolking veilig naar Nagorno-Karabach te laten terugkeren, solide garanties te bieden ter bescherming van haar rechten en bezittingen en af te zien van opruiende retoriek die kan aanzetten tot discriminatie van Armeniërs; herinnert de Azerbeidzjaanse autoriteiten eraan dat het recht om naar huis terug te keren een grondregel van het internationaal recht inzake de mensenrechten is;
14. veroordeelt nogmaals de militaire invallen van Azerbeidzjan op het internationaal erkende grondgebied van Armenië en de aanhoudende bezetting van delen daarvan; herhaalt zijn verzoek om terugtrekking van de Azerbeidzjaanse troepen uit het gehele soevereine grondgebied van Armenië; verwerpt en spreekt zijn ernstige bezorgdheid uit over de irredentistische en opruiende verklaringen van de Azerbeidzjaanse president en andere Azerbeidzjaanse functionarissen die de territoriale integriteit en soevereiniteit van Armenië bedreigen, onder meer door een extraterritoriale corridor te eisen die Azerbeidzjan verbindt met zijn exclave Nachitsjevan; waarschuwt Azerbeidzjan ervoor zich niet aan militaire avonturen tegen Armenië zelf te wagen;
15. herhaalt dat de Europese Unie de soevereiniteit, de territoriale integriteit en de onschendbaarheid van de grenzen van Armenië ondubbelzinnig steunt; spreekt zijn krachtige steun uit voor de normalisering van de betrekkingen tussen Armenië en Azerbeidzjan op basis van de beginselen van wederzijdse erkenning van de territoriale integriteit en onschendbaarheid van de grenzen op basis van de Verklaring van Almaty van 1991, grensafbakening op basis van relevante kaarten van de generale staf van de USSR die aan beide partijen zijn verstrekt, en het opheffen van de blokkades van de regionale communicatie op basis van eerbiediging van de soevereiniteit en jurisdictie van beide landen, uitgaande van wederkerigheid en gelijkheid;
16. moedigt Armenië en Azerbeidzjan aan vooruitgang te boeken bij de onderhandelingen over een vredesverdrag; is van mening dat over deze overeenkomst te goeder trouw moet worden onderhandeld en dat zij gebaseerd moet zijn op de erkenning van

soevereiniteit, territoriale integriteit en het afzien van het gebruik van geweld; beschouwt de voltooiing van het grensafbakeningsproces als een cruciale voorwaarde voor een toekomstig duurzaam vredesakkoord;

17. spreekt zijn ernstige bezorgdheid uit over het feit dat het culturele, religieuze en historische erfgoed van de Armeense bevolking van Nagorno-Karabach niet wordt beschermd, hetgeen in strijd is met de beschikking van het Internationaal Gerechtshof van 7 december 2021; veroordeelt alle gevallen van vernieling, vandalisme en schending van alle locaties die getuigen van de eeuwenlange Armeense aanwezigheid in Nagorno-Karabach; verzoekt de Azerbeidzjaanse autoriteiten het rijke en diverse erfgoed van de regio in stand te houden, te beschermen en te bevorderen;
18. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie / hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de president, de regering en het parlement van de Republiek Armenië, de president, de regering en het parlement van de Republiek Azerbeidzjan, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, de VN en de Raad van Europa.